

KAPITTEL 14.3

LANGANGEN VESTGÅRD 2. SPREDTE FUNN FRA SENMESOLITIKUM

Inger Margrete Eggen

C57602, Vestgård, 20/13, Porsgrunn kommune, Telemark	
Askeladden-ID	136601/136605
Høyde over havet	40–41 m
Utgravingsleder	Inger Margrete Eggen
Feltmannskap	1–3
Dagsverk i felt	28
Tidsrom for utgraving	16.8.–25.8., 30.8.–3.9.2010
Metode	Maskinell avtorving, konvensjonell steinalderutgraving, 4 mm vannsålding
Avtorvet areal	Ca. 1000 m ²
Utgravd areal	Prøvekvadranter og prøveruter: 40,5 m ³
Utgravd volum	4,0 m ³
Volum pr dagsverk	0,14 m ³
Funn	119 littiske funn
Strukturer	–
Datering	Senmesolitikum

INNLEDNING

Langangen Vestgård 2 ble våren 2010 registrert av Telemark fylkeskommune som to adskilte lokaliteter (Nyland 2010). På lokalitet ID 136601 ble det tatt tre positive prøvestikk med henholdsvis ett, to og tre funn av flintavslag eller -fragmenter. Funnene lå 5–20 cm dypt målt fra toppen av torven. På lokalitet ID 136605 ble det påvist fire positive prøvestikk, ett med to funn av flint og resten med ett funn av flint i hvert stikk. Funnene lå mellom 0 og 30 cm dypt.

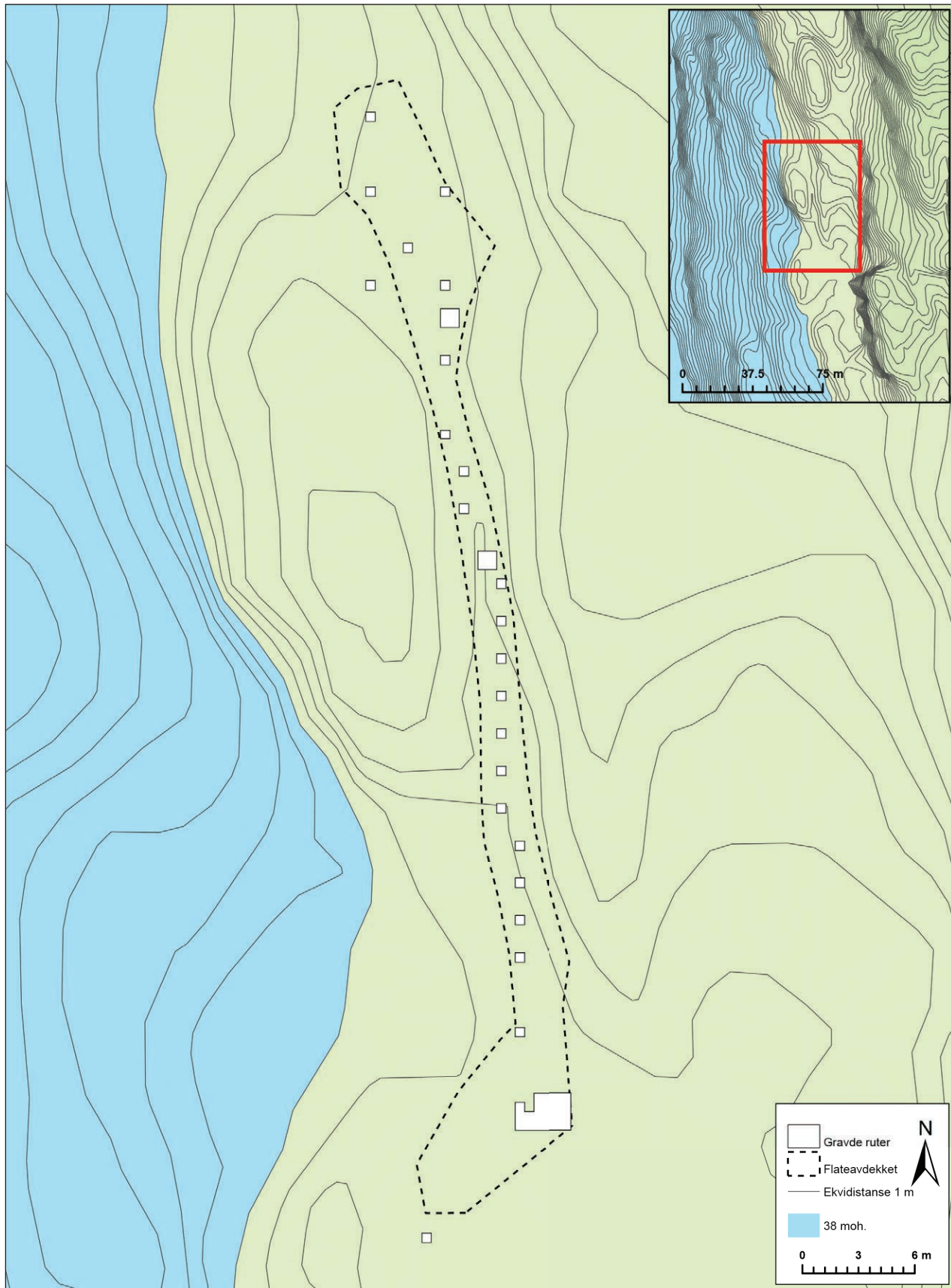
Det ble valgt å slå sammen de to lokalitetene til én siden det var få meter mellom de positive prøvestikkene og vanskelig å finne et naturlig skille mellom dem, selv om de topografisk syntes å henvende seg i hver sin retning.

Den innledende undersøkelsen av lokaliteten foregikk i litt over en uke i feltsesongen 2010, mens det ble utført flateavdekking for å søke etter strukturer i 2011. Det ble funnet 119 littiske artefakter, som i hovedsak var av flint, men en trinnøks av bergart ble også påvist. Ut fra høyde over havet antas det at lokaliteten var i bruk i senmesolitikums fase

3. På grunn av få funn ved den innledende undersøkelsen ble det valgt å ikke prioritere lokaliteten for videre graving.

BELIGGENHET, TOPOGRAFI OG JORDSMONN

Lokaliteten ligger 40–41 meter over havet, innenfor en nord-sør-gående om lag 3 meter bred gang, avgrenset av bergknauser, som munner ut i mindre flater i begge ender. Den sørligste flaten er avgrenset av bergknauser i sør og øst. Foran disse er det et myrlendt område. Mot vest heller terrenget, og mot nord fortsetter lokaliteten gjennom det smale skaret. Den nordlige flaten går over i en nordvestlig helling som ender ned mot Langangen Vestgård 3. I øst avgrenses lokaliteten av berg som stiger opp mot Langangen Vestgård 1. Her er det spredt løvskog med enkelte grantrær, mens undervegetasjonen består av mose og gress. Jordsmonnet er rødbrun sandholdig skogsjord uten tydelig podsolprofil. En del nedraste steiner ligger langs sidene i den smale gangen.

Figur. 14.3.1. Lokaltopografi og gravde prøveruter på Langangen Vestgård 2. Den blå strandlinjen er satt til 38 moh. Den lokale strandlinjen gir lokaliteten en datering til senmesolitikum.

Figure 14.3.1. Local topography and plan of excavated surface, Langangen Vestgård 2. The blue-colored shoreline is drawn at 38 m.a.s.l. The local shoreline-displacement curve dates the site to the Late Mesolithic.

Figur 14.3.2. Oversiktsfoto over Langangen Vestgård 2: (a) lokaliteten sett mot sør, (b) lokaliteten avtorvøs ved Stine Melvold, sett mot nord, (c) lokaliteten sett mot nord, vått område i forkant.

Figure 14.3.2. View of Langangen Vestgård 2: (a) site, facing south, (b) deturfing, (b) site, facing north.

MÅLSETTING OG PROBLEMSTILLINGER

Lokaliteten lå på en høyde over havet som tilsvarte en mulig datering til fase 3. Den kunne derfor ses i sammenheng med prosjektets problemstilling vedrørende de lange linjene i neolittiseringsforløpet (Glørstad, kap. 2.5, bind 1, denne serie) og kunne ved en undersøkelse gi materiale for videre studier av den kronologiske utviklingen fra senmesolitikum til senneolitikum i regionen.

UTGRAVINGEN OG METODE

Først ble lokaliteten avtorvøs med gravemaskin. Det ble så gravd 27 prøvekvadranter, ned til og

med lag 4, hver 2. til 4. meter, gjennom gangen og på flatene i sør og nord. Ved gravingen ble det gjort få og spredte funn. Det ble imidlertid påvist en liten funnkonsentrasjon i det fuktige, myrlendte området i den sørlige delen av lokaliteten. Her ble det gravd fem meterstore ruter i to lag ved konvensjonell steinalderutgraving, men få funn kombinert med oversvømmelse etter regnskyll satte en stopper for en videre undersøkelse. Det ble også valgt å grave to separate meterstore ruter til, i to lag, lenger nord i feltet. Heller ikke disse ga flere funn, og det ble valgt å ikke fortsette graving på lokaliteten. Ved feltsesongstart 2011 ble det utført

Hovedkategori	Antall	Delkategori/merknad	Antall
<i>Primærtilvirket flint</i>			
Mikroflekke	1	Proksimaldel	1
Avslag	20		20
Fragment	56		56
Splint med slagbule	4		4
Splint	35		35
Knoll	1		1
<i>Sum, primærtilvirket flint</i>	<i>117</i>		<i>117</i>
<i>Sum, flint</i>	<i>117</i>		<i>117</i>
Sekundærtilvirket bergart			
Trinnøks	1		1
<i>Primærtilvirket bergkrystall</i>			
Fragment	1		1
<i>Sum, bergart og bergkrystall</i>	<i>2</i>		<i>2</i>
Sum	119		119

*Figur 14.3.3. Funntabell over alle funn fra Langangen Vestgård 2.
Figure 14.3.3. Classification of finds from Langangen Vestgård 2.*

*Figur 14.3.4. Trinnøks funnet på Langangen Vestgård 2.
Figure 14.3.4. Axe from Langangen Vestgård 2.*

flateavdekking på lokaliteten, men det ble ikke gjort funn av strukturer.

KILDEKRITISKE FORHOLD

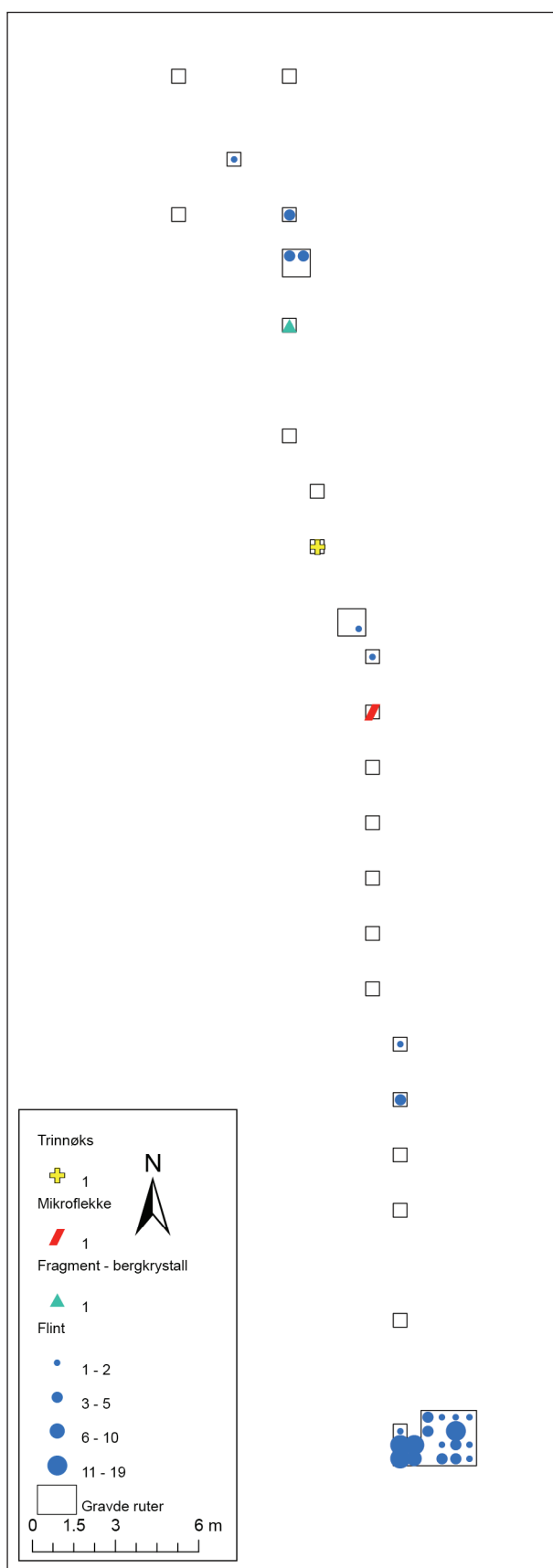
Langangen Vestgård 2 ligger i et urørt utmarksområde. Det ble ikke påtruffet moderne funn under gravingen. I den sørlige delen av feltet var det svært vått, og det vanskeliggjorde gravingen noe.

FUNNMATERIALE

På Langangen Vestgård 2 ble det til sammen gjort 119 littiske funn. Funnmaterialet består i hovedsak av flint; 117 funn utgjør 98,3 prosent av den totale funnmengden. Flintmaterialet er ikke sekundært bearbeidet, men det ble funnet et fragment av en mikroflekke i en prøvekvadrant. Ellers består funnene av avslag (17,2 prosent), fragmenter (47,9 prosent) og splinter (29,9 prosent). 83,8 prosent (98 stk.) er varmpåvirket, og 24,8 prosent (29 stk.) har cortex. Dette viser at flintmaterialet i stor grad er brent og fragmentert.

Det ble skilt ut to artefakter (1,7 prosent av total funnmengde) av annet råstoff enn flint: en trinnøks av bergart og et fragment av bergkrystall. Trinnøkse er 10 cm lang og 3,8 cm bred, med rundt tverrsnitt, og den mangler eggen. Økse er laget av diabas og har store likheter med flere av øksene som er funnet på Langangen Vestgård 1, både i form og i materiale (Melvold og Eigeland, kap. 12, bind 1, denne serie).

Figur 14.3.5. Funnspredning av gjenstander av flint og bergart.

Figure 14.3.5. Find distribution, artifacts of flint and volcanic rock.

Det ble ikke funnet noe daterbart materiale i form av brent bein eller kull. Det ble heller ikke samlet inn andre prøver for analyse.

FUNNSPREDNING OG AKTIVITETSOMRÅDER

Den horisontale funnfordelingen var spredt gjennom den smale gangen, men en noe større funnkonsentrasjon ble påvist på en liten flate sør for gangen. Her ble det gjort til sammen 77 flintfunn. Funnene fordelte seg i begge de gravde lagene, og en prøvekvadrant viste funn også i lag 3. De øvrige funnene som ble gjort i gangen, lå til dels dypere, i lag 2 og 3.

TYOLOGISK DATERING OG STRANDLINJEDATERING

Den lokale topografien antyder at aktiviteten på lokaliteten foregikk i senmesolitikum. Strandlinjekurven for området viser at lokaliteten lå i vannkanten ca. 5600 f.Kr. (ca. 7000 BP), noe som tilsvarer fase 3. Mikroflekken som ble funnet i en prøvekvadrant i gangen, antyder at mikroflekketeknikk har vært anvendt da lokaliteten var i bruk. Mikroflekkeproduksjon knyttes til mellommesolitikum og senmesolitikum.

Den prikkhugde trinnøksa dateres til mellommesolitikum eller begynnelsen av senmesolitikum. Lokalitetsflaten har stått under vann i den mellommesolittiske perioden; det er derfor nærliggende å tenke at øksa kan ha blitt kastet/mistet fra Langangen Vestgård 1, som ligger rett ovenfor, da øksa er svært lik flere som ble funnet på denne lokaliteten.

TOLKNING AV LOKALITETEN SETT I LYS AV FUNN, STRUKTURER OG AKTIVITETSOMRÅDER

Det har antakelig vært noe aktivitet på Langangen Vestgård 2 i senmesolitikum, men få og spredte funn viser at det ikke har vært knakket flint her ekstensivt. Unntaket er et lite område helt i sør, der det ble påvist en liten funnkonsentrasjon. Det ble ikke påvist strukturer eller skjørbrent stein, ei heller funnet noe daterbart materiale.

SUMMARY

The site is situated 40–41 m.a.s.l. in a narrow corridor limited by bedrock to the east and west, which leads to two small terraces in each end, towards the north and the south. The local shoreline-displacement curve dates the site to the Late Mesolithic.

The site was surveyed by digging 27 test squares (0.5 x 0.5 m) and a 5 m² field in the northern end, which contained a small find concentration of flint. As there were few finds, no further excavation of Langangen Vestgård 2 was performed. The only

diagnostic find was a pecked, round-butted axe, which was found in the southern part of the site and which suggests an earlier date of the site. But as the site lies right below Langangen Vestgård 1, the axe may have been dropped from there.